

**Varhaiskasvatus ja seurakunta
- Tietoa ja ideoita yhteistyöhön**

Taustaa

Kuusamon kaupungin varhaiskasvatus ja Kuusamon seurakunta ovat jo pitkään tehneet läheistä yhteistyötä. Kuusamon kaupunki ja seurakunta ovat solmineet keväällä 2018 yhteistyösopimuksen, joka ohjaa varhaiskasvatuksen ja seurakunnan yhteistyötä. Yhteistyösopimusta päivitettiin syksyllä 2023.

Kuusamon seurakunnan strategian ”Avaran armon alla” 2020–2027 mukaan seurakunta on mukana seurakuntalaisten, tässä tapauksessa varhaiskasvatusikäisten lasten ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan, arjessa ja juhlassa. Tavoitteena on, että seurakuntalaiset voisivat kokea turvaa, läheisyyttä, hyväksytyksi tulemistä ja yhteisöllisyyttä. Seurakunnan työntekijät toimivat yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa edellä mainittujen arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Seurakunnan talousarviossa yhteistyömuodot on sisällytetty varhaiskasvatuksen budjettiin, joka valmistellaan aina edellisen vuoden syksyllä. Silloin voidaan varautua jo tiedossa olevaan yhteistyöhön. Esimerkiksi kuljetusten suhteen toimintavaroja ei ole joka vuosi käytettävissä samaa määrää. Päiväkotien suhteen pyritään tasapuolisuuteen.

Pyhäkoulut

Lastenohjaajat käyvät pitämässä pyhäkouluja noin kerran kuukaudessa kaikissa Kuusamon päiväkodeissa ja esikouluissa sekä iltapäiväkerhoissa. Pyhäkoulu toteuttaa kirkon kasteopetustehtävää. Pyhäkoulu on lapsen kokoinen hetki, joka toteutetaan lapsilähtöisesti ja vuorovaikutteisesti. Lapsen osallisuus on hetkessä tärkeää, samoin kuin turvallinen ilmapiiri ja rauhoittuminen hetkeen. Lapsi saa ihmetellä asioita ja hiljentyä omalla tavallaan Pyhän äärelle. Välitämme lapsille viestiä siitä, kuinka voimme aina luottaa Taivaan Isän huolenpitoon ja hyvyyteen.

Pyhäkoulu koostuu tutusta ja turvallisesta pyhäkoulukaavasta, johon kuuluu kellonsoitto, kynttilänsytytys + kynttilänsytytyslaulu ja rukouksmökin teko + rukous sekä loppukellojen soitto ja kynttilöiden sammuttaminen sekä päivän aiheen käsittely. Päivän aihe voidaan toteuttaa monin eri tavoin ja menetelmin. Lauletaan, kuullaan ja leikitään raamatunkertomuksia ja kirkkovuoden eri aiheita sekä opetellaan kaveritaitoja (Piki-menetelmä). Näin pyhäkoulu tukee myös kotien ja päiväkotien kasvatustyötä, kun tuomme esille tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Pikkukirkot ja joulu- ja pääsiäiskirkot

Seurakunta järjestää muutaman kerran vuodessa Pikkukirkon Pyhän Ristin kirkossa (Kitronintie 11) tai ulkona sen läheisyydessä. Pikkukirkkoa vietetään torstaisin klo 9.30. Pikkukirkko on 30 minuuttia kestävä lasten jumalanpalvelus, joka muistuttaa pyhäkouluhetkeä. Pikkukirkko toteutetaan lapsilähtöisesti ja osallistavasti. Lapset pääsevät tekemään ja toimimaan itse ja ihmettelemään pyhää eri aisteilla.

Pikkukirkon aluksi lapsiavustaja soittaa alkukelloa. Sitten lauletaan ja leikitään kynttilänsytytyslaulu ja sytytetään kynttilä. Johdantosanoissa kerrotaan anteeksipyytämisen tärkeydestä ja seuraavaksi lauletaan lasten virsi Anna anteeksi. Laulun jälkeen puhutaan anteeksiantamisesta. Sitten tehdään yhdessä rukousmökki ja rukoillaan kaikuna tai yhteen ääneen. Seuraavassa osiossa käsitellään jotain ajankohtaista tai kirkkovuodesta nousevaa aihetta toiminnallisesti ja eri aistit huomioon ottaen. Vuodesta toiseen toistuvia aiheita ovat esimerkiksi enkelit, luonto, Jeesus tyynnyttää myrskyn sekä adventinajan perinteet. Sen jälkeen leikitaan liikuttava uskontunnustus. Jäljellä on vielä esirukous, joka valmistellaan usein yhdessä seurakunnan lapsiryhmien kanssa, ja iloinen ylistyslaulu. Lopuksi lapsiavustaja soittaa kelloa ja sammutetaan kynttilä. Lähettämissanojen yhteydessä pappi kutsuu jäämään kirkon penkissä nautittaville kirkkomehuille ja -kekseille sekä kertoo seuraavasta Pikkukirkosta.

Pikkukirkossa on mukana seurakunnan työntekijöistä pappeja, kanttoreita, lastenohjaajia, nuorisotyönohjaajia sekä suntio. Pikkukirkossa on useimmiten avustavissa tehtävissä lapsiryhmiä tai perheitä. Kaikki lapset ja aikuiset ovat tervetulleita erilaisiin avustustehtäviin (kellonsoitto, kynttilänsytyttäminen, tekstinlukeminen, virsikirjojen jakaminen, näytteleminen, soittaminen, laulaminen...). Avustajille tarjotaan tarvittaessa kyyti.

Pikkukirkko on kaikille avoin. Kohderyhmää ovat erityisesti varhaiskasvatusikäiset lapset, pienet koululaiset sekä lapsiperheet. Pikkukirkkoa voi kuunnella verkkokirkon kautta ja tilaisuus striimataan satunnaisesti. Tulevista Pikkukirkoista ilmoitetaan päiväkodeille hyvissä ajoin kauden alussa. Mainokset julkaistaan kirkollisissa ilmoituksissa Kuusamon Seutu-lehdessä, seurakunnan verkkosivuilla www.kuusamonseurakunta.fi sekä seurakunnan Facebook-sivuilla ja Kuusamon äidit <3 -ryhmässä.

Pikkukirkkoja joulun ja pääsiäisen teemoilla järjestetään useina päivinä ennen varsinaisia juhlapyyhiä ja niihin kutsutaan kaikki Kuusamon päiväkodit ja esikouluryhmät. Seurakunta on pitkien etäisyyksien ja julkisen liikenteen vähäisyyden takia perinteisesti tarjonnut varhaiskasvatusryhmille kyydin näihin joulu- ja pääsiäiskirkkoihin Pyhän Ristin kirkkoon tai Käylän kirkkoon.

Esikouluunlähtevien siunaaminen

Esikoulunsa aloittaville seurakunnan jäsenille tulee kesän aikana postissa kutsu esikouluun lähtevien siunaamiseen. Tilaisuus on kuitenkin kaikille avoin ja toteutetaan Pikkukirkon kaavaa mukailien eskarin alkua edeltävänä iltana klo 18 Pyhän Ristin kirkossa (Kitronintie 11). Eskarilaista siunaamaan voivat tulla kaikki läheiset, sisarukset, vanhemmat, mummit, kummit, papat, naapurit ja ystävät.

Tilaisuus kestää noin 30 minuuttia ja päättyy kirkkomehuihin ja -kekseihin. Eskarilaiset saavat tilaisuudessa kirjalahjan.

Lapsen oikeuksien viikon juhlinta

Kuusamon lapsiperhetoimijoiden keskinäisen työnjaon mukaan seurakunta järjestää Kuusamon lapsille ilmaisen lapsen oikeuksien viikon tapahtuman. Tapahtuma on viime vuosina ollut lasten konsertti, nukketeatteriesitys tai taikuriesitys. Tapahtumissa on hengellistä sisältöä. Kaikille avoimia tapahtumia on yksi. Lisäksi varhaiskasvatusikäisille lapsille ja alakoululaisille on tarjottu tapahtumia joko kouluilla ja päiväkodeissa tai seurakunnan tiloissa. Määrärahojen niin salliessa seurakunta on tarjonnut ryhmille kyydin lapsen oikeuksien viikon tapahtumiin.

Perhemessut

Kuusamon seurakunta järjestää noin kerran kuukaudessa lapsiperheille suunnatun jumalanpalveluksen Pyhän Ristin kirkossa (Kitronintie 11). Perhemessut ovat sunnuntaisin klo 10. Maaliskuussa perhemessun sijaan vietetään Körökörökirkkoa, johon kutsutaan erityisesti kaikki edellisen vuoden aikana kastetut lapset perheineen. Perhemessun ja Körökörökirkon jälkeen vietetään perheiden iltapäivää.

Perhemessussa kuullaan lapsilähtöisesti jostakin kirkkovuoden aiheesta, lauletaan, rukoillaan ja vietetään ehtoollista. Perhemessu kestää noin 45 minuuttia ja sen aikana myös lapsilla on mahdollisuus osallistua ehtoolliselle. Perhemessussa yritetään huomioida kaiken ikäiset lapset. Perhemessua toteuttavat seurakunnan papit, kanttorit, nuorisotyönohjaajat, lastenohjaajat, suntio sekä vapaaehtoiset kuten isokset. Vapaaehtoisina eri tehtävissä voivat

toimia kaiken ikäiset (kellonsoitto, kynttilänsytyttäminen, tekstinlukeminen, virsikirjojen jakaminen, näytteleminen, soittaminen, laulaminen...).

Perhemessuista ilmoitetaan kirkollisissa ilmoituksissa Kuusamon Seutu-lehdessä, seurakunnan verkkosivuilla www.kuusamonseurakunta.fi sekä seurakunnan FB-sivuilla ja Kuusamon äidit <3 -ryhmässä.

Perheiden iltapäivät

Perheiden iltapäivät ovat koko perheen yhteisiä tapahtumia. Osallistuminen on maksutonta ja kaikille avointa, eikä vaadi ennakkoilmoittautumista. Nuorisotyönohjaajat, lastenohjaajat ja seurakunnan vapaaehtoiset kuten isokset järjestävät perheiden iltapäivän noin kerran kuukaudessa seurakuntatalolla (Kirkkotie 1 B) ja sen ympäristössä. Perheiden iltapäivä on sunnuntaina perhemessun jälkeen klo 11–13 paitsi maaliskuussa Körökörökirkon jälkeen klo 16.45–19.00. Perheiden iltapäivä ei sisällä uskonnon harjoittamista ja perhemessuun tai Körökörökirkkoon osallistuminen ennen perheiden iltapäivää on vapaaehtoista.

Perheiden iltapäivässä voi touhuilla rauhassa ulkona ja sisällä. Tarjolla on pelejä, leikkejä ja askarteluita. Perheiden iltapäivässä on aina tarjolla ilmainen lämmin ateria. Yleisimmät erityisruokavaliot on otettu huomioon. Perheiden iltapäivät ovat hyvä mahdollisuus kiireettömään yhdessäoloon perheen jäsenten kesken ja toisten perheiden kohtaamiseen.

Perheiden iltapäivissä järjestetään joko kasvomaalausta, arpajaiset, onginta tai bingo. Yhteisvastuukeräyksen hyväksi. Näihin osallistuminen on vapaaehtoista.

Perheiden olkkari

Perheiden olkkari kokoontuu perjantaisin klo 9–13 välillä Nilon Olkkarissa (Katekeetantie 1 C 14). Perheiden olkkari on vapaamuotoinen perheiden yhteinen kokoontumispaikka, jonne ovat tervetulleita kaikenikäiset. Voit tulla ja mennä oman aikataulusi mukaan eikä ennakoilmoittautumista ole.

Perheiden olkkarissa lapset voivat esimerkiksi askarrella tai leikkiä ja aikuiset seurustella toisten aikuisten kanssa. Olkkarissa on myös lupa vain oleskella ihan rauhassa. Tarjolla on aamupalaa ja mahdollisuus osallistua yhteiseen pyhäkouluhetkeen. Hetket ovat usein musiikkipainotteisia, "musapyhiksiä". Perheiden olkkarissa lastenohjaajat vastaavat kerhon ohjelmapuolesta ja aikuiset omista lapsistaan.

Päiväkerho

Päiväkerhot ovat Kuusamon seurakunnan järjestämää viikoittaista varhaiskasvatustoimintaa 2–5-vuotiaille lapsille. Päiväkerhotyö on kirkon kasteopetukseen perustuvaa kristillistä kasvatusta. Päiväkerho tukee vanhempia kristillisen kasvatuksen antamisessa.

Päiväkerhoon ilmoittaudutaan kesän aikana, mutta vapaita paikkoja voi tiedustella kerhon ohjaajilta pitkin vuotta. Päiväkerhot ovat maksullisia ja toimintavuosi jakaantuu syys- ja kevätkauteen.

Kirkon jäsenten ja kirkkoon kuulumattomien kerhomaksut ovat: 3 tuntia kerran viikossa 20 €/30 €/kausi, 2 tuntia kerran viikossa 17 €/27 €/kausi ja 3 tuntia 2x viikossa 30 €/40 €/kausi. Kerhomaksusta voi hakea vapautusta taloudellisin perustein maksuvapautuskaavakkeella.

2–3-vuotiaiden naperokerho kokoontuu keskustan kerhopisteessä (Kirkkotie 1 C 4) kerran viikossa 2 tunnin ajan. 3–5-vuotiaiden vekarokerho kokoontuu kahdesti viikossa keskustan kerhopisteessä, tiistaisin ja torstaisin klo 9–12 välisenä aikana.

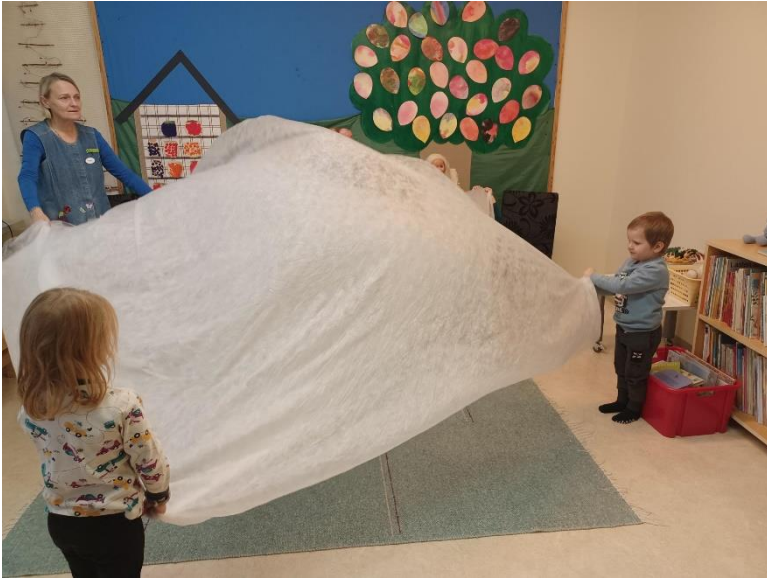
Kerhoissa lastenohjaajat rakentavat toiminnan monipuoliseksi ja lapsen kokonaiskehitystä tukevaksi. Kerhoissa leikitään, lauletaan, tehdään

kädentöitä, kuunnellaan satuja ja syödään omia eväitä. 3–5-vuotiaiden kerhossa ulkoillaan ja tehdään retkiä lähiympäristöön. Tärkeässä roolissa on lasten pyhäkouluhetket, joissa tutustutaan kirkkovuoteen, raamatunkertomuksiin ja luontoon. Keskeisessä roolissa näissä hetkissä on lasten osallisuus sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen vahvistaminen. Kokonaistoimintaa ohjaavat kristilliset arvot.

Parkkikerho

Parkkikerho on maksuton, kerran viikossa torstaisin klo 13–15 keskustan kerhopisteessä (Kirkkotie 1 C 4) järjestettävä kerho noin 1–8-vuotiaille lapsille. Vaatimuksena on, että lapsi osaa kävellä. Parkkikerhoon on ennakkoilmoittautuminen tekstiviestitse tai soittamalla edellisenä päivänä. Parkkikerho tarjoaa pikkulapsiperhearkea eläville vanhemmille pienen hengähdystauon, omaa aikaa, kenties päiväunet ja lapselle leikkikaveria ja sosiaalisten suhteiden luomiselle mahdollisuuden. Parkkikerhossa leikitään, syödään omat eväät sekä pidetään pieni pyhäkouluhetki. Parkkikerho kestää 2 tuntia. Parkkikerhoon ilmoittautuneiden lasten ikä määrittelee sen, kuinka monta lasta parkkikerhoon otetaan kerrallaan.

Yhteystietoja

www.kuusamonseurakunta.fi

Facebook: Kuusamon luterilainen seurakunta

Instagram: kuusamonluterilainensrk, kuusamonsrkkolkkarit

Keskustan kerhopiste:

Kirkkotie 1 C 4 93600 Kuusamo

Nilon olkkari:

Katekeetantie 1 C 14 93600 Kuusamo

Pyhän Ristin kirkko:

Kitronintie 11 93600 Kuusamo

Seurakuntatalo:

Kirkkotie 1 B 93600 Kuusamo

Käylän kirkko:

Sallantie 62 93900 Kuusamo

Tämä esitteen tekstin ovat laatineet Kuusamon seurakunnan työntekijät yhteistyössä kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Kiitokset kaikille kuvaajille ja kuvissa esiintyville.

© Kuusamon seurakunta 2024